

„Poklonjenom konju ne gleda se u zube!“

DR. SC. TRPIMIR GOLUŽA
PREDSJEDNIK HRVATSKE
LIJEČNIČKE KOMORE

Kakvo je društvo koje staro željezo uz najveće počasti, javnu promociju i troškove koji uveliko premašuju njegovu uporabnu vrijednost instalira u zdravstvenu ustanovu koja objektivno nema potrebe za njime? Strašno bogato ili iznimno neodgovorno, neracionalno i neorganizirano

Svi sofisticirani uređaji imaju svoj vijek trajanja pa tako i medicinski. Ovisno o vrsti i tipu uređaja, uporabni vijek medicinskih uređaja kreće se između sedam i deset godina. Nakon toga, ti uređaji postaju nesigurni. Ne samo za pacijente već i za osoblje koje na njima radi. Zastarjeli uređaji su nepouzdana. Njihovi dijagnostički i intervencijski dosezi su manji, preciznost im je značajno smanjena. Češće se i ozbiljnije kvare, a teže popravljaju. Održavanje im je znatno skuplje, a ponekad i nemoguće jer za njih više nema rezervnih dijelova. Takva zastarjela, islužena tehnologija predstavlja problem jer zahtijeva adekvatno, ekološki prihvatljivo zbrinjavanje.

U uređenim, organiziranim društvima i sustavima rad na nesigurnim uređajima je nezamisliv, a u praksi neprovediv i kažnjiv. U njima se medicinska oprema zanavlja redovito i planski. Kupovina visoko vrijednih uređaja potpuno je definiran i transparentan proces u koji su neizostavno uključeni neovisni stručnjaci i institucije specijalizirane za procjenu zdravstvene tehnologije. Oni su jamac racionalne kupovine zasnovane na objektivnim potrebama pojedinih zdravstvenih ustanova.

U Hrvatskoj se medicinski uređaji za javne zdravstvene ustanove ponekad kupuju na posve drugačiji način. Zna se dogoditi da u odabiru vrste, potrebnih tehničkih karakteristika i kvaliteti najsoficiranije medicinske opreme presudnu ulogu ima ugledni društveno politički radnik inače stručnjak za porezno-financijsko savjetovanje. Kad se stručnjak takvog kova udruži s visokim državnim dužnosnikom koji se smatra „prije svega zaposlenikom požeške bolnice“ i koji je uvjeren da „u požeškoj bolnici rade najbolji stručnjaci u zemlji kad je u pitanju magnetska rezonancija“ i vječnim ravnateljem bolnice koji kupovinu iznimno moćnog i skupog uređaja magnetske rezonancije (MRI) drži „vitalnom i najvećom investicijom u medicinsku opremu koja osigurava daljnji razvoj bolnice“ onda je posve logično da se 11,2 milijuna državnih kuna potroši za nešto što je daleko iznad objektivnih potreba, stvarnih mogućnosti, ali i stručnih sposobnosti ljudi koji žive i rade u Zlatnoj dolini.

Da kojim slučajem imate stari izraubani automobil u jedva voznom stanju, s kojim na jedvite jade prolazite tehnički pregled i teškom ga mukom

uspijevate registrirati... Da je to vozilo koje predstavlja opasnost na cesti za sve sudionike u prometu... Na kojem gotovo ne postoji niti jedan originalan dio... Da je taj automobil ekološka bomba koja troši petnaestak litara dizela na sto kilometara i pritom emitira enormnu količinu CO₂... Što biste napravili s njim, kad biste dobili sasvim novog limenog ljubimca? Bi li ga prodali u staro željezo ili bi ga poklonili mlađem bliskom rođaku koji ga ne treba niti ga želi?

U sličnoj dilemi, u trenutku kad su kupili novi MRI uređaj, našli su se požeški stručnjaci za magnet. Trebali su se, pošto - poto, riješiti magneta starog 12 godina i osloboditi prostor za novog ljubimca. U razvijenim europskim državama taj uređaj bi završio u starom željezu ili tehničkom muzeju. No, štedljivi Požežani našli su drugačije rješenje. Velikodušno su odlučili da se njihov stari MRI i dalje koristi. Rastavili su ga na sastavne dijelove i premjestili ga u svoju pedesetak kilometara udaljenu podružnicu, Gradsku bolnicu Pakrac. U podružnici su mu, za doček, napravili i garažu. Onda su ga u garaži ponovo sastavili, svečano prerezali vrpce i pustili u pogon. Od tad su prošle gotovo dvije pune godine. Stroj i dalje kurbila.

Tako je mlađi bliski rođak, neosposobljen i nemotiviran za upravljanje motornim vozilom, dobio automobil. Usput i garažu. Tako je opsoletni, tehnološko potpuno zastarjeli, po ljude opasan uređaj umjesto u starom željezu završio u novoj bolnici. Ruku na srce, pri tome se nešto i potrošilo. Al' nije baja cijija! Kad se ima za novi, ne treba se štedjeti niti na starom.

Kakvo je društvo koje je kadro osigurati općoj bolnici najniže razine, u kojoj se rješava rutinska stručna kazuistika, jednako dobar, u tom trenutku najbolji uređaj na tržištu, kao i nacionalnom institutu za istraživanje mozga u kojem se rade iskoraci na razini najnaprednije svjetske znanosti? Kakvo je društvo koje staro željezo uz najveće počasti, javnu promociju i troškove koji uveliko premašuju njegovu uporabnu vrijednost instalira u zdravstvenu ustanovu koja objektivno nema potrebe za njime? Strašno bogato ili iznimno neodgovorno, neracionalno i neorganizirano.

Albert Einstein navodno je ustvrdio: „Samo su dvije stvari beskonačne. Svemir i ljudska glupost. Za svemir baš nisam siguran.“